

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLARI INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

I.M. Tuxtasinov

2021-yil "28" 08

KORPUSGA ASOSLANGAN TARJIMA NAZARIYASI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

200 000 – San'at va gumanitar fanlar

Ta'lim sohasi:

230 000 – Tillar

Ta'lim yo'nalishi:

60230200 - Tarjima nazariyasi va amaliyoti
(ingliz tili)

Fan / modul kodi KATN2805	O'quv yili 2024-2025	Semestr 8	ECTS- Kreditlar 5
Fan / modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek/rus	Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Korpusga asoslangan tarjima nazariyasi	60	90	150
I. Fanning mazmuni			
<p>Fanni o'qitishdan maqsaditalabalarda tarjima jarayonini tezlashtirish va osonlashtirishga yordam beradigan tarjimadagi yangi texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish bilan birgalikda, ularning korpusga asoslangan tarjima va korpus lingvistikasi borasidagi bilimini oshirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifalari – Ushbu fan yangi texnologiyalarning paydo bo'lishi va ommalashuvi tarjima amaliyotini o'zgartirib, tarjimashunoslik nazariyasiga ham o'z ta'sirini o'tkazmoqda. Hozirgi kunda nafaqat tilshunoslikda balki tarjima nazariyasi va amaliyotida ham korpus lingvistikasi, milliy korpus terminlari keng qo'llanilib, bu sohada ingliz, ispan, fransuz, nemis, rus va boshqa ko'plab tillarda axborot texnologiyalariga asoslangan samarali nazariy va amaliy ishlar, tadqiqotlar, loyihalar bajarilmoqda.</p>			
<p>II. Asosiy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>Ma'ruza mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <p>Korpus bu annotatsiyali matn yoki nutq bo'lib, unda turli uslubdagi matnlar (tadqiqotchilar tomonidan suniy yaratilmagan balki muloqot maqsadida yuzaga kelgan), masalan badiiy, publisistik, ilmiy, internet sahifalari matnlari va shu kabi ko'plab matnlar qamrab olinadi. Matn kompyuter tanishi, matnga ishlov berish uchun kodlashtiriladi va anotatsiyali matn turli maqsadlar (lingvistik va tarjima tadqiqotlarini olib borish, inson resursisiz katta hajmli ma'lumotlarga ishlov berish, kompyuterning inson nutqini tushunishi va berilgan topshiriqlarni bajarishi va boshqalar)da foydalaniladi.</p>			
<p>1 - mavzu. Corpus based translation theory: objects and objectives</p> <p>2 - mavzu. Translation and means of technologies</p> <p>3 - mavzu. Corpus based translation and types of corpus</p> <p>4 - mavzu. Corpus based research works</p> <p>5 - mavzu. Usage of corpus programs in translation</p> <p>6 - mavzu. English national corpus and its characteristics</p> <p>7 - mavzu. The language structure research work in corpus</p> <p>8 - mavzu. Computer linguistics and its field of study</p>			

7-mavzu. The project of corpus creation and annotation 8-mavzu. Computer linguistics and its field of study. Using google translator toolkit in translation 9-mavzu. Common decomposition. Connectivity between meanings. Ontology. 10-mavzu. CAT programs. Translation memory creation in CAT programm. Creation of glossary. 11-mavzu. The complexity of working with words meaning. Translation memory software. 12-mavzu. Terminology management software. Google translator toolkit, memo Q, wordfast programs. 13-mavzu. NLP – natural language processing. Textual corpora. Linguistic annotation 14-mavzu. English National Corpus. American National Corpus. Russian National Corpus. 15-mavzu. Interactive automatic translation. Corpus based research works. 16-mavzu. Sketch-Engine corpus programs in translation process. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalarning taqdimot, mustaqil ishlar tayyorlashlari tavsiya etiladi.	3
4	<p>V. Ta'lim natijalari/kasbiy kompetensiyalar</p> <p>Talaba bilish ikerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korpus tishunosligining nazariy asoslarini bilishi; - Turli xil ma'lumot ba'zolari va korpus dasturlari, shuningdek korpus ma'lumotlarini amaliy yig'ish asoslari to'g'risidagi bilimlarni namoyish etishi; - Bir tilli, qiyosiy ikki tilli va parallel korpusdan foydalana olish qobiliyatini shakillantirishi; - CAT (kompyuter yordamida tarjima qilish) dasturlari (Google Translator Toolkit, Wordfast, memovabq.)dan foydalana olishi; <p>CAT dasturlari uchun TM (Translation memory – parallel matnlar dan iborat Ikki yoki undan ortiq tillardagi electron tarjima matnlari) va Glossari (lug'at)lar tayyorlay olishi talab etiladi.</p> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkorsavol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoabo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5	<p>VII. Kreditarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni, yakuniy nazorat bo'yicha sinovni talab darajasida topshirishi lozim.</p>
6	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Po'latov, S.Muhamedova. Kompyuter lingvistikasi. – Toshkent: 2009. –98 b. 2. Introducing translation studies: theories and applications by Jeremy Munday. Forth Edition. Milton Park ; New York : Routledge, 2015. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Translation: An advanced resource book by Basil Hatim and Jeremy Munday. First edition Taylor & Francis e-Library, 2004. 2. Анисимов А.В. Компьютерная лингвистика для всех Мифы. Алгоритмы. Язык. – Наук. Думка: 1991. – 206 с. 3. Alexander Clark, Chris Fox, Shalom Lappin, (Editors). The Handbook of Computational Linguistics and Natural Language Processing [1 ed.] - Wiley-Blackwell: 2010. – 801 p. <p>Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://en.wikipedia.org/wiki/Computer-assisted_translation 2. https://www.sketchengine.eu 3. https://www.english-corpora.org/bnc 4. https://context.reverso.net/translation/angliyskiy-russkiy 5. https://translate.google.com/toolkit 6. www.ello.uos.de
7	<p>Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2021-yil “26” oktabr kuni “1”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
8	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>B.B. Odilov -SamDChTI, Tarjima nazariyasi va amaliyoti” kafedrası f.f.n., dots. Y. Ismatova - SamDChTI, Tarjima nazariyasi va amaliyoti” kafedrası o'qituvchisi. Sh.F.Muladjanov - SamDChTI, Tarjima nazariyasi va amaliyoti” kafedrası o'qituvchisi.</p>

Taqrizchilar:

SafarovSh.S.
professori, f.f.d.
B.B. Odilov
kafedrası f.f.n., dots..

- SamDChTI, Tarjima nazariyasi va amaliyoti kafedrası

- SamDChTI, Tarjima nazariyasi va amaliyoti”